

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

oktober 6 • 2019

Knut Eriksson-penning funnen på Öland
Nyköpings kopparmyntverk 1625 – 1636
En plakettstämp i gåva till SNF
Myntmetaller

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

ANNONSPRISER

1/12 sida
47 × 50
mm
250 SEK

1/8 sida
72 × 50
mm
350 SEK

1/6 sida
47 × 105
mm
400 SEK

1/4 sida
72 × 105
mm
600 SEK

1/2 sida
151 × 105
mm
1 200 SEK

1/1 helsida
151 × 214 mm
2 000 SEK

mittuppslag
5 000 SEK

2:a & 3:e
omslagssidan
2 500 SEK

4:e omslagssidan
5 000 SEK

SNT behåller samma låga annonspriser även 2019

Annonsen på årsbasis får dessutom 20% rabatt

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med tre rader
att köpa, sälja eller byta samlarobjekt – kontakta info@numismatik.se

Annonsen som inte är förenliga med SNF:s och AINP:s etik avböjs

Innehåll SNT 6 • 2019

ARTIKLAR OCH NOTISER

SID.

Nyköpings kopparmyntverk 1625–1636	128–132
Öst Götha Bank	132
Myntmetaller	133–134
Knut Eriksson-penning funnen i avfallsgrop på Öland	135
En plaketstämp i gåva till SNF	138–139
Hedersomnämning för Göteborgspolletter	141
Glädjande nyheter! Tre antikvarier till Kungl. Myntkabinettets samlingar	142

FASTA RUBRIKER

LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF.	135
NYTT OM BÖCKER – RECENSIONER.	140–141
NÄTNYTT.	141
PRESSKLIPP 1878. Rådman Grapes samling på auktion	142
SNF:S FÖRENINGSKVÄLLAR. Den fula ankungen	143
AUKTIONER & MÄSSOR.	144

OMSLAG

50-kronorsedel utgiven av Östergötlands Enskilda Bank i Linköping 1894, mått cirka 142 × 130 mm. Tryckt i London av firma Bradbury Wilkinson & Co Ltd Engravers. Bankens första namn var Öst Götha Bank (från dess grundande 1837), sedan Östgöta Enskilda Bank (från 1846), Östergötlands Enskilda Bank från 1856, från 1973 Östgötabanken (som banken benämndes i folkmun), för att i samband med 150-årsjubileet åter igen ta namnet Östgöta Enskilda Bank (1987). Se notisen på sidan 132.

KUNGL. MYNTKABINETTETS SAMLING. FOTO: KMK.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
Måndagar
kl. 10 - 12 och 13 - 16
info@numismatik.se

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 SEK / år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt
Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning samt
Sven Svenssons stiftelse för
numismatik.

Redaktionen ansvarar inte för ej
beställt material. Texter och bilder i
SNT lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på föreningens hemsida.
Den som sänder material till SNT
medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977 - 2018 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

Pipeline Nordic AB

ISSN 0283-071X

HÖSTEN 2019

Föreningens aktiviteter

Våra medlemmar är varmt välkomna till SNF:s föreningskvällar. De är med få undantag förlagda till sista onsdagen i månaden, vår och höst. Vi ses i samband med föredrag, alltid med ämnet numismatik. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

NUMISMATISK BOKUTGIVNING 2018

Under 2018 utkom i Sverige flera nya böcker i vårt ämne. Titlarna säger allt om numismatikens bredd:

F. Audy: *Suspended Value. Using Coins as Pendants in Viking-Age Scandinavia (c. AD 800–1149)*.

M. Golabiewski Lannby: *Sveriges Mynthistoria*

Landskapsinventeringen. 14. Myntfynd från Gästrikland och Hälsingland. B. Gustavsson:

Göteborgspolletter. Polletter för krogar, nöjen och sjöfart från början fram till i dag. J. Krasnobaeva: *Sveonum*

Monumenta Vetusta. The Numismatic Collection of Elias Brenner and Pavel Grigorievich Demidov.

S-O. Källerholm: *Karl XI:s 1 öre i silver 1661–1697*.

B. Sandström: *Tore Strindberg som medaljgravör*.

U. Westermark: *The Coinage of Akragas c. 510–406 BC*. *Studia Numismatica Upsaliensia* 6.

Och mer är på gång i år ...

Boken kan köpas från SNF:s kansli,
info@numismatik.se.
Medlemmar endast 250 SEK,
andra 350 SEK
+ porto.

OKTOBER

30 Föreningskväll

Plats Banérgatan 17

18.00 **FÖREDRAG.** Curt Ekström: *Perspektiv på tillvaron – att samla antika mynt.* Nöjet med att samla antika mynt ligger mycket i dess historia, geografi, kulturhistoria och mytologi under högst konstnärliga former – allt detta i ett behändigt format. Kompletterat med resor till medelhavsområdet och besök på de antika platserna ger ytterligare en dimension på samlandet.

DECEMBER

4 Julfest

Plats Banérgatan 17

18.00 Föreningens traditionella julfest med glögg, lussekatter och julgodis. En mindre julauktion kommer att genomföras med enklare material ur Sven Svenssons samlingar. Någon förteckning sänds inte ut i förväg. Kontant betalning vid auktionstillfället.
Hjärtligt välkomna!

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlaplan; buss 4, 44, 76
Kansliet är öppet: måndagar kl. 10 - 12 & 13 - 16
Kansliet är stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna
Hemsida: www.numismatik.se
SNT finns på Facebook

Gustav II Adolf. Nyköping. Halvöre 1625, valsverkspräglad. Präglingens valsarna har varit "ur synk". Typ 22 enligt Ottossons förteckning. FOTO: FÖRFATTAREN.

Gustav II Adolf. Nyköping. Halvöre 1625, hammarpräglad. Myntet saknar årtal och är typ 18 enligt Ottossons förteckning. FOTO: FÖRFATTAREN.

köping. Mynten från dessa präglings fick ett "S" på framsidan under de korslagda pilarna. Dessa klippingar är av typ 14 och endast tre exemplar är kända i dag.

Myntordningar för kopparmynt

Myntordningen är specifikationen för bland annat myntens halt och vikt. Myntordningar under stormaktstiden för kopparmynt specificerar det totala värdet av mynten från ett skeppund koppar.

Den första myntordningen för kopparmynt utfärdades den 28 april 1624. Där fastställdes att man av ett skeppund koppar skulle få ut 131 ¼ daler, vilket ger att en ettöring skulle väga 32,3 gram³.

Den 9 juli 1625 kom en ny myntordning för kopparmynt. Där fastställdes att man av ett skeppund koppar skulle få ut 150 daler, vilket ger att en ettöring skulle väga 28,3 gram⁴.

Man kan gissa att de första klippingarna från Nyköping fick lite för hög vikt innan man anpassade sig till den nya myntordningen. Nutida kontrollvägningar visar emellertid att kopparklippingar generellt sett kan variera högst avsevärt i vikt, vilket illustreras av exemplet enligt följande länk: https://numismatik.se/2artiklar/Klipping_underviktig/KU.php

Omläggning av produktionen från klippingar till rundmynt

Under år 1627 gick man över till att producera rundmynt i Säter, Nyköping och Arboga i valörerna kvartsöre, halvöre och öre. Den 12 januari

1629 blev kopparklippingarna ogiltiga och kunde inlösas till rundmynt i koppar. En ettöring skulle fortfarande väga 28,3 gram.

Kreutzermynten 1632 för den tyska marknaden

Efter det att sista nyköpingsöret hade präglats år 1629 blev det tyst i kopparmyntverket i Nyköping. Men år 1632 kom produktion i gång igen

(även i Säter), eftersom Gustav II Adolf ville prägla kreutzermynt för cirkulation i Tyskland. Projektet blev ingen succé. Kreutzermynt av koppar var redan etablerade i Tyskland och man såg ingen anledning att ersätta dem med mynt slagna i Sverige, vilka dessutom hade en avsett större diameter. Kreutzermynten fick skeppas tillbaka till Sverige och smältas ned till kopparskrot.

årtal	valör		med eller				Typ	
	(öre)	Präglingmetod	utan ram	Krontyp	arm	Myntort		
1624	fyrk	Hammarpräglad	utan ram	A, B, C		Säter	Typ 1	
	1/2	Hammarpräglad	utan ram	C		Säter	Typ 2	
				D		Säter	Typ 3	
1625	fyrk	Hammarpräglad	utan ram	I		Nyköping	Typ 17	
		Slaggverkspräglad	med ram	E		Säter	Typ 6	
				D, E		Säter	Typ 3	
	1/2	Hammarpräglad	utan ram	I		utan år	Nyköping	Typ 18
							Nyköping	Typ 19
			med ram	E			Säter	Typ 9
		Slaggverkspräglad	med ram	E		Säter	Typ 7	
		Valsverkspräglad	utan ram	I	"25"	Nyköping	Typ 21	
				J		Nyköping	Typ 22	
	1	Hammarpräglad	med ram	E, F		Säter	Typ 12	
		utan ram	D, E, F		Säter	Typ 4		
			I		Nyköping	Typ 20		
Slaggverkspräglad		med ram	E		Säter	Typ 8		
	Valsverkspräglad	med ram	I	"S"	Säter	Typ 14		
			I		Nyköping	Typ 23		
2	Hammarpräglad	utan ram		Vase A	Säter	Typ 5		
1626	1/2	Hammarpräglad	utan ram	F		Säter	Typ 3	
			med ram	A, F		Säter	Typ 10	
			med ram	F		utan år	Säter	Typ 11
	1	Hammarpräglad	utan ram	I		Nyköping	Typ 20	
			med ram	F		Säter	Typ 12	
				G, H		Säter	Typ 15	
			Valsverkspräglad	med ram	I		Nyköping	Typ 23
				K		Arboga	Typ 25	
2	Hammarpräglad	med ram		Vase A	Säter	Typ 13		
	Valsverkspräglad	med ram		Vase C	Nyköping	Typ 24		
1627	1/2	Hammarpräglad	med ram	A, F		Säter	Typ 10	
				F		utan år	Säter	Typ 11
	1	Hammarpräglad	med ram	F		Säter	Typ 12	
			Valsverkspräglad	med ram	H		Säter	Typ 15
				K		Arboga	Typ 25	
	2	Hammarpräglad	med ram		Vase A	Säter	Typ 13	
	Valsverkspräglad	med ram		Vase B	Säter	Typ 16		

Kolumnen längst till höger visar klippingstyperna.

En typ kunde präglas under mer än ett år.

INFORMATIONEN ÄR HÄMTAD UR ANTIKÖRENS AUKTIONSKATALOG NR 16 FRÅN ÅR 1995.

Gustav II Adolf. Nyköping. 1 öre 1627 med årtal under gripen.

Ref.: Castenhag-Skripunov #189.

GVSTAVUS ADOL D G SVEC GOTH VAN REX M P F I
MONETA NOVA CIVITATIS NICOPENSIS.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND, SV/Å.

Gustav II Adolf. Nyköping. 1 öre 1628. Ref.: Castenhag-Skripunov #201a.

GVSTAVUS ADOLPH D G SVEC GOTH VAN REX M P F
MONETA NOVA CVPRE () NICOPENS M DC XXVIII.

FOTO: MAGNUS WIJK, MISAB.

Kopparfyrkar i Nyköping 1633–1636

Efter Gustav II Adolfs död 1632 tillträdde hans dotter prinsessan Kristina som regent. Kopparmynten från Gustav Adolfs tid befanns vara underviktiga, myntens valör motsvarade inte myntens kopparvärde. Under drottning Kristinas tid producerades därför ettöringar med dubbla vikten jämfört med tidigare. Gustav II Adolfs ettöringar fick i fortsättningen cirkulera som halvören². Därtill igångsattes produktionen av nya kvartsören (fyrkar) i Nyköping enligt myntordningen per den 26 augusti 1633 som specificerade att fyrken skulle ha vikten 10,5–10,8 gram.

År 1636 präglades den sista kopparfyrken i Nyköping och driften avstannade för alltid i Nyköpings kopparmyntverk.

Under åren 1635–1636 präglades kopparfyrkar i både Nyköping och Säter. Åren 1637–1642 präglades de endast i Säter och 1644–1654 endast i Avesta.

Produktionsvolymen för Nyköpings kopparmyntverk:

Kopparklippingar

1625 för änkedrottning Kristinas räkning i Nyköping: 4421 796 öre, 1625 för Kopparkompaniet och Kronan. Summa Nyköping och Säter: 7788 120 öre.

1626 för Kronans räkning i Nyköping: 3796 200 öre.

KÄLLA: HEMMINGSSON (2018).

Runda kopparmynt i öresvalörer:

1627: 3893 138 öre.

1628: 5908 189 öre.

1629: 3961 825 öre.

KÄLLA: HEMMINGSSON (2018).

Kreutzermynt för tyska marknaden 1632: 12 396 800 stycken.

KÄLLA: HEMMINGSSON (2018).

Kopparfyrkar under Kristinas regering

1633: 7700 daler silvermynt.

1634: 147 400 daler silvermynt.

1635: 50 700 daler silvermynt.

1636: 17 860 daler silvermynt.

KÄLLA: WALLROTH (1918).

Genom att multiplicera dessa siffror med en faktor 128 erhålls antalet fyrkar per år.⁶

Myntmästaren Marcus Kock

Marcus Kock var född i Liège år 1585. Han blev myntmästare i Bamberg 1613 och sedan i Königsberg år 1621. Gustav II Adolf lyckades övertala honom att övergå i svensk tjänst i syfte att modernisera den svenska kopparmyntningen. Han anlände till Nyköping den 24 december 1626, varefter *”han med kraft bedref kopparmyntverken så väl i Nyköping som i Säter och Arboga”* (citrat ur Stiernstedt 1863).

Markus Kock dog i Avesta den 20 november 1657.

Willem Mommas mässingsbruk

Willem Momma var troligen född i Aachen omkring år 1601 och han flyttade till Amsterdam där han startade en affärsrörelse.

Ett mässingsbruk anlades i Nyköping år 1606 på initiativ av Karl IX. Bruket stod klart år 1610, men på 1620-talet överläts bruksanläggningen på Marcus Kock som där anlade ett myntverk vilket lades ned år 1636.

År 1640 kom Willem Momma till Nyköping och han övertog det nedlagda myntverket. Efter att ha fått kungligt privilegium på vattenkraften i Storhusfallet och kronokvarnen, såg han till att på platsen anlägga ett nytt mässingsbruk år 1646.

Momma ägnade all sin kraft åt mässingsbruket vid Storhusfallet. Konjunkturerna var goda på 1650-talet och bruket blomstrade. Momma blev en förmögen man, men på sommaren år 1665 förstördes mässingsbruket vid den stora stads-

Gustav II Adolf. Nyköping. 1 kreutzer 1632. Ref.: Castenhag Kre-5.

FOTO: FÖRFATTAREN.

Kristina. Nyköping. Kopparfyrek 1633. Ref.: Skripunov #5.

FOTO: FÖRFATTAREN.

branden. Momma var inte den som gav upp. I september samma år återuppbyggde han mässingsbruket.

År 1667 kom Momma i besittning av Harg (som nu hade blivit en bruksrörelse). Där anlade Momma en mässingtrådshytta år 1668. Mässingtråden blev en framgångsrik exportartikel.

Sveriges krig 1674 mot Brandenburg, Spanien, Danmark, Nederländerna och den tysk-romerske kejsaren innebar att konjunkturen försvagades kraftigt. Mässingsbruket gav inte längre någon nämnvärd vinst och Momma misströstade. Han överlät mässingsbruket på sin svärson hovmålaren David Klöcker Ehrenstrahl.

Willem Momma avled på våren år 1681. Han blev cirka åttio år gammal och han hade under sin livstid varit den dominerande industrimannen i Nyköping. Mässingsbruket gick i konkurs år 1844 och det lades ned året efter.

Ytterligare mynthus i Nyköping

Från Knut Holmgersson Långes regeringstid (1229–1234) finns ett brakteatpräglat mynt bevarat. Myntet

har inskriften NVCOPIE (ska läsas NYCOPIE). I fältet ses ett K som antyder att myntherren är kung Knut. Mynnets existens pekar på att det troligen fanns ett mynthus i Nyköping omkring år 1230, i alla fall omnämns ett sådant i Magnus Ladulås testamente från 1285. Närmare upplysningar om var i Nyköping detta mynthus låg finns inte.

Knut Holmgersson Långe. Nyköping. Brakteat med inskriften NVCOPIE.

FOTO: ATA.

År 1250 donerade änkedrottningen Katarina Sunesdotter⁷ stadsområdet till Gudhems kloster, men Birger jarl bytte till sig staden år 1253. Därefter påbörjades bygget av den medeltida borgen på den holme som låg framför inloppet till Nyköpingsån (se den bild/karta som inleder denna artikel).

I slutet av 1560-talet blev borgen residens för hertig Karl (han var

hertig av Södermanland, Närke och Värmland, och han blev med tiden kung Karl IX). Borgen byggdes ut och tog formen av ett renässansslott som vi känner som Nyköpingshus.

Under sin tid som hertig av Södermanland lät Karl prägla silvermynt i Nyköping; daler, 2 mark, 1 mark och 4 öre. Var i Nyköping präglades hertig Karls silvermynt? Ja, antagligen inom slottsområdet. Därmed kan vi se att det under tidernas gång har funnits minst tre mynthus i Nyköping:

- det medeltida mynthuset
- hertig Karls mynthus på slottet
- koppermyntverket vid Storhusfallet

Under den stora stadsbranden i Nyköping 1665 förstördes Nyköpingshus. Något intresse av att bygga upp slottet igen fanns inte. Man fraktade till och med sten från slottets murar till återuppbyggnaden av Stockholms slott som hade förstörts vid slottsbranden 1697. Dagens Nyköpingshus är således bara en liten del av vad det en gång var.

Ett stort tack till Lars Eriksson som har bidragit med lästips och till Ulf Ottosson som påpekat att när det gällde manuella produktionen av klippingar (hammarprägling), klippte man itu kopparbandet för att skapa myntämnen innan prägling.

Noter

¹ Kristina av Holstein-Gottorp levde under åren 1573–1625. Hon var svensk drottning 1592–1611, Karl IX:s gemål och mor till Gustav II Adolf.

² Med gärkoppar avses koppar som är renad (garad) för att bli smidbar.

³ Ett skeppund motsvarade 136 000 g och 131 ¼ daler motsvarade 4 200 öre (eftersom 1 daler motsvarade 32 öre). $136\,000 / 4\,200 = 32,38$ g, avrundades till 32,3 g.

⁴ Ett skeppund motsvarade 136 000 g och 150 daler motsvarade 4 800 öre (eftersom 1 daler motsvarade 32 öre). $136\,000 / 4\,800 = 28,33$ g, avrundades till 28,3 g.

⁵ Genom förordningen den 26 augusti 1633 nedsattes värdet för Gustav II Adolfs kopparmynt (samtliga valörer) till hälften av det ästämplade värdet (Wallroth sid 65).

⁶ Det gick 32 öre på en daler och fyra fyrkar på ett öre.

Hertig Karl av Södermanland. Nyköping. 2 mark 1587. Ref.: SM 6.

FOTO: AHLSTRÖMS MYNTHANDEL/ATA.

Karta över Nyköping före år 1665 kompletterad och redigerad av författaren för att utvisa platsen för mynthuset.

Kartan är vriden 90 grader för anpassning mot väderstreck.

KÄLLA: ICHNOGRAPHIA ANTIQUA NYCOPIAE UR NYCOPIA METROPOLI SUDERMANNIE AV MATTHIAS ASP OCH JOHANNES SUNDLER. UPPSALA 1735.

⁷ Katarina Sunesdotter föddes omkring år 1215 och avled omkring år 1252. Hon var gemål till kung Erik Eriksson (f. 1216, d. 1250). Katarina blev således änka år 1250 och det var i samband med det hon donerade Nyköpings stadsområde till Gudhems kloster. Att Birger jarl återtog Nyköpings stad omkring år 1253 överensstämmer med att Katarina avlidit strax innan.

Litteratur och referenser

Ahlström, Almer, Hemmingsson: *Sveriges mynt 1521–1977* (SM-boken). 1976.

Antikörens myntauktionskatalog nr 16 från år 1995.

Ett aros blir en köping – arkeologi i Åkroken och Nyköping. Utgiven av Sörmlands museum. Redaktör Lars Norberg. 2014.

Golabiewski Lannby, M.: *Aros – Nycopie – Nyköping*. SNT 2019:5 s. 116–117.

Hemmingsson, B.: Produktionsvolymerna för Gustav II Adolfs kopparklippingar och rundmynt redovisades av Bengt Hemmingsson under ett föredrag på Numismatiska klubben i Uppsala den 9

december 2018: <http://www.nku.nu/hemmingsson2018.pdf>. Bengt redovisade produktionen i daler och öre. I ovanstående text har hans siffror omräknats till öre.

Referenstabell för Kristinas kopparfyrcor enligt Skripunov: <http://www.kopparmynt.com/k.php>

Referenstabell för Gustav II Adolfs kopparmynt enligt Castenhag & Skripunov: <https://sonesgarden.se/GIIA-sidan.html>

Stiernstedt, A. W.: *Kopparmyntningen i Sverige*. 1863.

Svenskt Biografiskt Lexikon (Willem Momma).

Wallroth, K.-A.: *Sveriges mynt 1449–1917. Numismatiska Meddelanden XXII*. 1918.

Wollin, N. G.: *Industrierna vid Hargs ström under fyra sekler*. Minnesskrift 1943.

Internet

<https://numismatik.se/2artiklar/GIIA-kreutzer-1632/kreutzer.php>

<https://numismatik.se/2artiklar/Nykoping-myntverk/NM.php>

Entrén till Bankmuseum i Friluftsmuseet Gamla Linköping.

FOTO: MGL 2018.

Öst Götha Bank

SÅ HETTE ÖSTGÖTABANKEN (namnet i folkmun) från starten 1837. I slutet av 1800-talet fanns 26 enskilda banker. Östgötabanken var ingalunda störst. De största var Skånes (grundat 1831 i Malmö), Smålands (1837 i Jönköping), Göteborgs (1848), Stockholms (1856), Sundsvalls (1865) och Kristianstads (1865) enskilda banker.

I friluftsmuseet Gamla Linköping finns en museiutställning, producerad förra året, om Östgötabanken och dess sedelutgivning 1837–1904. Inredningen, som är hämtad från olika bankinteriörer, vill ge en tidstrogen bild av hur ett bankkontor kunde se ut under senare delen av 1800-talet.

I montrar och texter framställs initiativtagaren Johan Jacob Hedrén (1775–1861), bankens historia, hur pengar fungerar, finanskriser, sedelförfälskning ("Östgötha-tior"), det stora bankrånet år 1854, historiskt om kvinnor i personalen (först från 1890, "bankfröknar") med mera. Slutligen fenomenet internetbank och bank-ID och att man befarar ett kontantlöst samhälle.

Efter 160 år med varierande namn (se omslagstexten i detta nummer av SNT) såldes Östgötabanken till Danske Bank 1997. Namnet Östgöta Enskilda Bank behölls sedan i ytterligare tio år.

MGL

MYNTMETALLER

Av Anders G. Nord

Många läsare minns förmodligen kemilektionernas dragglände med grundämnenas periodiska system. I gruppen benämnd ”1b” återfinns koppar, silver och guld, de så kallade myntmetallerna. Dessa tre metaller, eller blandningar av dem, är utan tvekan de som flitigast använts som material vid framställning av mynt och i Sverige var de helt dominerande fram till början av 1900-talet.

Föreliggande text inleds med en kort historik, delvis baserad på boken MYNT av Lagerqvist & Nathorst-Böös (1968). Därefter beskrivs de svenska mynten och de metaller som introducerades som myntämnen efter år 1900, till exempel järn och nickel. Men i andra länder har ytterligare flera metaller använts till myntning under de senaste århundradena, vilket diskuteras i det sista avsnittet. Några utvalda mynt har analyserats av författaren med ett elektronmikroskop (SEM/EDX Hitachi TM-3000) och resultatet återfinns i texten.

DE FÖRSTA MYNTEN tillverkades cirka 650 f.Kr. i de grekiska provinserna Lydien och Jonien (i nuvarande Turkiet). Som material användes *electrum*, ett naturligt förekommande mineral som är en legering av guld och silver. (Namnet ”elektron” används ibland, men kan missförstås eftersom namnet även används för den negativa elementarpartikeln). Korn av *electrum* smältes och hälldes i en liten gjutform och förseddes sedan med någon liten symbol: en geometrisk figur, en sköldpadda, en fågel eller annat. Den hantverksmässiga tillverkningen gav förstas upphov till stora variationer jämfört med dagens

1. Dirhem från Bagdad (sultan Al-Mensur).

maskintillverkade mynt. Omkring 550 f.Kr. började kung Krösus (Kroisos) tillverka rena guldmynt.

De första kopparmynten anses ha tillverkats i slutet av 400-talet f.Kr. på Sicilien. Under nästa århundrade introducerades de första porträttmynten och exempelvis Alexander den Stores tetradrachm nådde stor spridning.

Under romartiden dominerade mynt av silver, koppar och brons. Ett viktigt silvermynt var denaren (4,25 gram). Under 300-talet e.Kr. infördes ett populärt guldmynt, solidus, om 4,55 gram. Under medeltiden dominerade silvermynten, men även dukaten som introducerades i slutet av 1200-talet i Venedig blev ett betydelsefullt guldmynt (finvikt 3,55 gram). Den arabiska dinaren var också ett viktigt guldmynt. Störst spridning i Europa fick emellertid det bildlösa arabiska silvermyntet dirhem (figur 1). Vid utvinningen av silver till mynten användes ofta kvicksilver. Författaren har analyserat några sådana mynt och funnit kvicksilverhalter på cirka 10 % i ytskiktet (hälsorisk!).

De tunna så kallade brakteaterna blev populära under 1000-talet, förmodligen för att spara på det dyrbara silveret. I slutet av 1400-talet började

dalern (taler) att präglas och kom att bli ett internationellt gängbart silvermynt med en finvikt om 27,2 gram silver.

De tre ”myntmetallerna” guld, silver och koppar dominerade emellertid ända fram till början av 1900-talet, då de framför allt under världskrigen kom att ersättas av billigare metaller som järn, zink och aluminium (mera om detta längre fram i texten).

DEN FÖRSTA REGULJÄRA myntningen i Sverige började i slutet av vikingatiden. Men långt tidigare användes romerska mynt och även många arabiska mynt har hittats i jorden, framför allt på Gotland. De första inhemska mynten präglades under Olof Skötkonung (regent 995–1022). Dessa tidiga mynt var av silver, eller snarare en legering av silver och koppar, och av brakteat-typ.

Under Vasaätten blev mynten mer välgjorda och fick enhetliga vikter. Riksdalern introducerades av Gustav Vasa som ett internationellt gängbart mynt. Under Erik XIV präglades det första guldmyntet, en så kallad ungersk gyllen (4,20 gram). Johan III ägde tyvärr inte sin fars ekonomiska sinne, utan de svenska ”silvermynten” kom med tiden att innehålla allt mindre silver. Valören ½ öre från Johans sista regeringsår (1592) innehöll endast 1,6 % silver, resten koppar (Nord & Tronner 2019).

Rena kopparmynt började präglas under och efter Gustav II Adolfs regeringstid. För att kompensera för koppars lägre värde gentemot silver blev de första kopparmynten groteskt stora. Under drottning Kristinas regeringstid präglades till exempel det stora plåtmyntet i valören 10 daler

silvermynt, som vägde nästan 20 kilo. Ettörena vägde omkring 50 gram.

Tanken att myntets värde skulle motsvara metallvärdet kom med tiden att överges. En modern svensk enkrona har i dag ett metallvärde på 4 öre.

Under de följande århundradena dominerade fortfarande silver och koppar som myntmetaller i Sverige. Metallen i 1900-talets ”kopparmynt” är egentligen brons (95 % koppar, 4 % tenn, 1 % zink). Bristen på metaller under första och andra världskriget gjorde att lägre valörer präglades av järn eller en nickel-legering.

På 1960-talet introducerades nickelmynt på bred front och våra senaste mynt uppvisar till exempel femkronor av gulpläterat stål och den så kallade ”guldtian”. Den senare innehåller fyra olika metaller och legeringen kallas i engelskspråkig litteratur av någon anledning *Nordic gold*.

I och med att nickelallergin uppmärksammats har nickel nu fasats ut som myntmetall. Resultat från några egna myntanalyser (SEM/EDX) presenteras här:

2 öre 1969: 95 % koppar, 4 % tenn, 1 % zink.

5 öre 1938: 95 % koppar, 4 % tenn, 1 % zink.

25 öre 1921: 75 % koppar, 25 % nickel.

50 öre 1930: 60 % silver, 40 % koppar.

50 öre 1940: 75 % koppar, 25 % nickel.

50 öre 1950: 40 % silver, 60 % koppar.

1 krona 2000: 75 % koppar, 24,8 % nickel, 0,2 % zink.

1 krona 2018: kopparpläterat stål.

10 kronor 2017: 89 % koppar, 5 % zink, 5 % aluminium 1 % tenn.

OM VI Blickar ut i världen, ser vi att ett stort antal metaller har använts för myntning, framför allt under de senaste tvåhundra åren.

Guldmynt användes naturligtvis bara för höga valörer. Ännu exklusivare blev mynt av platina. Vid mitten av 1700-talet påträffades denna metall i Sydamerika och benämndes platina,

2. Järnmynt 3 kopek 1916 avsett att användas av tyska trupper i Ryssland.

3. Svensk 50-öring från 1940 innehållande 25 % nickel och 75 % koppar.

en diminutivform av plata (silver). Den höga smältpunkten (1770°C) minskade förmodligen användbarheten. Icke desto mindre tillverkades i Ryssland mynt av platina från egna fyndigheter i Ural. Under några decennier i början av 1800-talet framställdes platinamynt i valörerna 3, 6 och 12 rubel, i dag åtråvärda samlarobjekt. Numera framställs jubileumsmynt i denna exklusiva metall, men även med platina besläktade och dyrbara metaller såsom iridium, palladium, rhodium och rutenium har använts.

Merparten metaller som med tiden ersatt de traditionella ”myntmetallerna” är naturligtvis betydligt billigare än platina och dess kemiska ”släktingar”.

Under världskrigen präglades i Sverige och våra nordiska grannländer de lägsta valörerna (1, 2 och 5 öre) i järn. Järnmynt förekom även i en del andra europeiska länder (*figur 2*), och rostfritt stål har använts i bland annat Italien. I Danmark användes under krigsåren även zink och aluminium till mynt och dessa metaller är numera mycket vanliga myntmetaller runt om i världen. Även nickel legerat med koppar har använts i Sverige under 1900-talet (*figur 3*).

Aluminium är en intressant metall. Trots att aluminium är jordskorpan vanligaste metall, dröjde det ända till mitten av 1800-talet innan det framställdes av franska kemister i någorlunda hanterbara mängder. På en galamiddag i Paris några år senare fick kejsaren (Napoleon III) och kejsarinnan äta på tallriker av aluminium, medan gästerna fick hålla till godo med guldtallriker.

Zink däremot var känt redan under forntiden, liksom dess legering med koppar: mässing. Mynt av zink och mässing är i dag vanligt förekommande över hela världen, och även aluminiummynt.

Mynt av tenn är däremot ovanliga, de har bland annat förekommit i Thailand. Däremot är tenn en mycket vanlig legeringsmetall till koppar (brons!) och bronsmynt förekom redan under romartiden. Nickel användes såsom ovan nämnts i Sverige under krigsåren, och även i nutid, och är numera en vanligt förekommande myntmetall.

Mynt av bly är mycket ovanliga men har bland annat använts i den forna danska kolonin Trankebar i sydöstra Indien. Däremot förekommer bly i låga halter (som förorening) nästan alltid i äldre silvermynt.

Mera som kuriosum listas slutligen några mer sällsynta metaller som använts som material till jubileumsmynt: vanadin, kobolt, titan, tantal och zirkonium.

Så ett stort antal metaller från grundämnenas periodiska system har använts till framställning av mynt!

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

STORT TACK till Magnus Bergvalls stiftelse för finansiellt stöd, samt till Gabriel Hildebrand för de tre fotografierna.

Litteratur

Lagerqvist, L. O. & Nathorst-Böös, E.: MYNT. Stockholm 1968.

Nord, A. G. & Trønner, K.: Analys av svenska silvermynt. *Svenska Numismatisk Tidskrift* 2019:2, s. 40–43.

Tonkin, A.: *Myntboken* 2019.

Falu-Borlänge Myntklubb

www.fb-myntklubb.se

Göteborgs Numismatiska Förening

www.gnfinfo.se

Halmstads Myntklubb

Östra Infarten 4

313 31 Oskarström

Kalmar Myntklubb

www.kalmarmyntklubb.se

Katrineholm Flen Vingåker

Myntklubb

www.kfvmynt.se

Myntklubben Skilling Banco

www.mksb.se

Nola Myntklubb, Örnsköldsvik

www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb

www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska klubben i Uppsala

www.nku.nu

Samlarföreningen Klave

Oskarsgatan 12

331 41 Värnamo

Samlarklubben Numis

www.numisskelleftea.se

Sigtuna Myntklubb

www.sigtunamyntklubb.se

Stockholms Myntklubb

www.stockholmsmyntklubb.se

Strängnäs Myntklubb

ga@aotn.eu

Svenska Pollett-föreningen

www.pollett.se

Sävsjö Myntklubb

Parallellgatan 19

576 33 Sävsjö

Södra Dalarnas Myntklubb

medlem.spray.se/sdmyntklubb

Vetlanda Numismatiska Förening

Ölandsgatan 7

574 37 Vetlanda

Villstadortens Myntklubb

Hedvägen 4

314 33 Hyltebruk

Westerbergslagens Myntklubb

Flatenbergsvägen 4

777 34 Smedjebacken

Ändringar och tillägg?

Kontakta: info@numismatik.se

Knut Eriksson-penning funnen i avfallsgrop på Öland

VARJE NYTT FYND av Knut Erikssons mynt är en välkommen pusselbit i vår tidigmedeltida mynthistoria, som det här på Öland med dess kontext och sydliga läge. Som depåfynd finns minst fem mer eller ofta mindre väl dokumenterade fynd med enbart eller huvudsakligen Knuts mynt av svealandsvik; en tvillingstätt i Gästrikland, ett depåfynd i Uppland, ett gravfynd i Östergötland. Dessutom de två depåfynden från 1600-talets slut strax norr om och i södra Stockholm men med ofullständiga uppgifter om deras innehåll.

Sommaren 2009 hittades vid arkeologiska undersökningar ett mynt i en avfallsgrop från en tidigmedeltida gård i Prästhagen, Köpings socken på Öland. Detta enda påträffade mynt kan föras till Knut Eriksson och dateras från tiden kring 1180 fram till 1195/96. Gården ligger endast omkring 500 meter söder om den tidigmedeltida handelsplatsen i Köpingsvik och kyrkan där. Platsen för fyndet, en avfallsgrop, tyder på att det kan ha hamnat där av misstag och att fler Knut Eriksson-mynt hanterats på gården för handel i Köpingsvik.

Myntet, som i visst fragmentariskt skick (den omgivande ringen fattas) är cirka 15 mm i diameter, har inordnats i grupp C i min indelning (2019) av Knut Erikssons hittills kända utgivna mynt, närmare bestämt MGL C15a. Det visar en halsbild av ett krönt huvud med en stor, bred liljekrona vars öronring är besatt med sex pärlor. Ögon och läppar är starkt markerade.

Myntet finns även i depåfynden från Mackmyra, Valbo socken i Gästrikland (1 ex avbildat hos Lagerqvist 1970 som LLIA:11) och från Gillberga, Kårsta socken i Uppland (cirka 5 ex). Myntens diameter är omkring 17 mm. Det enda ortbelägg vi har för myntning av Knuts svealandspenningar är två blyavtryck med en annan mynttyp, LLIA:7a & MGLB10a,

Fynd från Prästhagen, Öland.

FOTO: LUDVIG PAPMEHL-DUFAY, KALMAR LÄNSMUSEUM, SKANNAT UR RAPPORTEN.

Fynd från Mackmyra, Gästrikland.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Fynd från Gillberga, Uppland.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

som påträffats i Sigtuna och indikerar en myntverkstad där. Även de här presenterade mynten är fullt möjligt präglade i Sigtuna.

Monica Golabiewski Lannby

Litteratur

LL = Lagerqvist, L. O.: *Svenska mynt*. 1970.

MGL = Golabiewski Lannby, M.: *Kung Knut Eriksson och penningarna*. 2019.

Åstrand, J. m.fl.: *En tidigmedeltida gård i Prästtag. Särskild arkeologisk undersökning 2009*. Kalmar läns museum, Rapport 2012:7.

Nytt referensverk över Sveriges guldmynt!

SVERIGES GULDMYNT GOLDMÜNZEN AUS SCHWEDEN GOLD COINS FROM SWEDEN 1512 - 2020

**Värderingspriser - Inventering - Auktionsnoteringar
Bewertungen - Statistische Daten - Auktionspreise
Valuations - Statistics - Auction sales**

Roberto Delzanno

Äntligen kommer första utgåvan av Sveriges Guldmynt 1512-2020 där mynten och medaljerna presenteras välintegrerat med historiska och numismatiska artiklar skrivna på tre språk. Den första illustrerade katalogen i sitt slag att omfatta hela den svenska guldmyntningen, såväl som ett urval guldmedaljer. Genom att sammanföra fyra prestigefyllda samlarområden i en och samma katalog blir bilden över det "svenska guldet" tydlig.

Katalogen omfattar följande

- * Sverige 1512-2019
- * Sveriges besittningsmynt 1561-1878
- * Fredrik I Lantgreve av Hessen-Kassel 1730-1751
- * Ett urval kungliga medaljer 1512-2019
- * Ett urval personmedaljer 1512-2019
- * Värderingspriser
- * Statistik på försäljningar
- * Auktionspriser
- * Raritetsinventering
- * Fördjupande artiklar kring utvalda mynt och medaljer
- * Presentation av ett urval medaljgravörer
- * Detaljförstoringar med förklarande text
- * Myntmästare, Myntgravörer, Myntorter, Kort historik
- * Skriven på tre språk: Svenska, Tyska och Engelska
- * Färg, bokbunden, ca 450 sidor
- * Författare och utgivare: Roberto Delzanno

500 kr
+ frakt *

* Vi bjuder på frakten inom Sverige fram till 30 november. Boken kan även hämtas i våra lokaler.

Distributör i Sverige:
AB Philea / Myntkompaniet,
Svartensgatan 6, 11620 Stockholm

MYNTKOMPANIET

För beställning av katalogen, mejla i första hand eller ring för ditt exemplar av katalogen

E-mail: bookorder@philea.se

Tel: 08-6400978

En plakettstamp i gåva till SNF

Av Jan-Olof Björk

I mars 2019 fick Svenska Numismatiska Föreningen (SNF) en förfrågan om vi var intresserade av att förvärva en medaljstamp som gåva. Det rörde sig om stampen till plaketten över Andreas Bernström (1845–1925), vilken utgavs av SNF vid mitten av 1920-talet.¹

Andreas Bernström föddes i Helsingborg och var son till Peter Fredrik Bernström och Johanne Andreasdatter Sölling. En referens beskriver Bernström som grosshandlare², medan en annan titulerar honom som vågbokhållare och numismatiker³. Hur som helst vet vi att Bernström år 1885 anlände till huvudstaden och gick in som delägare i den av brodern startade firman John Bernström & Co. Bernström övertog ett par år senare firman, som bland annat idkade handel med maskiner, och drev den vidare ända till 1914 då han gick i pension.

Anledningen till att SNF förärat Andreas Bernström en plakett är att hans beröringspunkter med numismatiken är flera och mycket viktiga. Till att börja med tillhörde han en av dem som år 1873 stiftade Svenska Numismatiska Föreningen. Bernström var också vid tiden en av Sveriges största samlare av bland annat polletter, en samling som han så småningom skänkte till Nordiska museet. År 1916 mottog således museet nära 5600 polletter inklusive två för ändamålet specialtillverkade skåp av valnöt.⁴

Enligt förteckningen, som upprättades år 2008 i samband med en inventering av polletterna, bestod samlingen då av drygt 5000 poster⁵. Däribland många extremt sällsynta, till exempel Larsbo järnverks båda

1. Stampen till plaketten över Andreas Bernström (1845–1925).
Verklig storlek, diameter 15 cm. Vikt 4,3 kg.

FOTO: CURT EKSTRÖM.

ölpolletter med inskrifterna *2 kannor öhl* respektive *1 stoop öhl*. Enligt SNF:s förre ordförande och medaljsakkunnige, fältläkaren Axel Wahlstedt (1867–1943) ägde Bernström även storartade samlingar av medaljer över svenska enskilda personer såväl som sedlar. Han var också en stor bibliofil med smak för rara böcker. Bernströms samling av svenska och svenska besittningars riksdaler- respektive talermynt såldes på auktion i Amsterdam i juni 1928 genom firman J. Schulman. Samlingen bestod av mer än 200 stycken, varav många rariteter avbildas i den påkostade auktionskatalogen.

I SNF:s styrelseprotokoll från den 24 april 1925 och under §6 noteras att plaketten skulle celebrera och ges ut till Andreas Bernströms 80-årsdag den 11 augusti samma år. Bernström avled emellertid redan den 6 maj, endast några få dagar efter styrelsemötet och tre månader före 80-årsdagen.

Axel Wahlstedt, som var ordförande under det aktuella styrelsemötet, skrev senare en minnesruna över Bernström och jag citerar det sista stycket därur: *”Med anledning därav, att B:s åttioårsdag skulle infalla under innevarande års sommar, hade föreningens styrelse beslutat att föreslå det årsmöte, som sammanträdde den 13*

maj 1925 att utse honom till hedersledamot. Detta fick han dock ej uppleva, ty en vecka tidigare, den 6 maj 1925, slöt han sitt verksamma liv.⁶

I referensverket SNF 1998 anges ingen anledning till att plaketten präglades, men underförstått bör den betraktas som en minnesplakett över en av SNF:s stiftare. Angående präglingstidpunkten sätts den lite svävande till 1926/27 på Kungl. Mynt- och Justeringsverket. Tidigare nämnde Wahlstedt skriver i sitt corpus över enskilda medaljer⁷ att plaketten var ämnad dels till Bernströms 80-årsdag men också för att celebrera det planerade hedersledamotskapet.

På grund av Bernströms dödsfall tvingades man emellertid omarbete plaketten inskrift. Detta, skriver Wahlstedt, är anledningen till att plaketten inte blev klar förrän i början av 1926. Plaketten är under halsavskärningen signerad av gravören Erik Lindberg (1873–1966). Av beskrivningen i referensverket framgår också att stampen bekostades av Gustaf Bernström. Nils Gustaf Bernström (1877–1966) var son till Andreas Bernström och apotekare i Göteborg. Han var sedan 1906 anställd på apoteket Kronan och övertog redan ett år senare den del av företaget som importerade och handlade med läkemedel och grundade Kronans Droghandel.⁸

Referensverket upplyser oss också om att Gustaf Bernström skänkte stampen till SNF, som i sin tur deponerade den i Kungl. Mynt- och Justeringsverket varifrån den utlämnades den 20 februari 1952 till ”en förmodad ägare – förvaringsort obekant”.⁹

Genom gåvan har vi nu också fått klarhet i att det var Gustaf Bernströms bror, Bengt Bernström boende i Stockholm, som på Gustafs uppdrag hämtade stampen på Myntverket. Bengt skriver att han var på Myntet och hämtade stamparna och att de var så tunga att det var rena turen att han inte hamnade på sjukhus. Men med hjälp av ”droskbil och chaufför” lyckades han klara hem lådan. Han berättar vidare att: ”Ute på Myntet voro de mycket artiga och undrade

om Du tänkte låta Sporrongs prägla några nya ex. av medaljerna, vilket jag sade dem ej alls var förhållandet, utan att du helt enkelt önskade ha Din egendom. Myntdirektören hade tydligen varit mycket olycklig över de luckor som nu uppstått i deras välordnade ”arkiv”. De visade mig bl.a. sina samlingar av punsar förvarade i skåp med glasdörrar, charmigt vackra, där jag kände igen rätt många däribland Erik Lindberg själv. Fick även se de nya mynten – gräsliga – det tyckte de själva också. De var mycket angelägna om att Du ej skulle avlägsna skyddsfernissen på stamparna. Mera härom när vi råkas härnäst.”¹⁰

Enligt referensverket präglades troligen endast ett exemplar i guld, fem i silver och hela 115 stycken i brons.

I och med denna ur flera avseenden tunga gåva sluts cirkeln och stampen hamnar nu åter i initiativtagarens och utgivarens Svenska Numismatiska Föreningens ägo. Gåvogivarna är Gustaf Bernströms barnbarn genom Richard Bernström. Svenska Numismatiska Föreningen vill på detta sätt tacka för den unika gåvan som passar alldeles utmärkt i föreningens samling av egenutgivna medaljer. En samling som naturligtvis också omfattar präglingsverktygen.

Noter

¹ Jämför SNF 1998, nr 32.

² Se DigitaltMuseum: <https://digitaltmuseum.org/021036454669/bernstrom-andreas-1845-192>

³ Se Geni: <https://www.geni.com/people/Andreas-Bernstr%C3%B6m/6000000011534188164>

⁴ Jämför Fataburen 1967. Se även Wiséhn 2007. Om pollettsamlingen skriver Wiséhn följande: ”Sedan dess har skåpen varit magasinerade och innehålllet har knappast alls kommit till användning, men så kan det ibland bli med vissa gåvor. Tyvärr tycks ett och annat ha uttagits ur skåpen utan att läggas tillbaka.”

⁵ Excelfil signerad Daniel Prytz 2008. Nordiska museets inv.nr. 127106. Informationen förmedlad av Bernt Thelin.

⁶ NM XXV, s. 62.

⁷ Kommentaren under WII:178:2.

⁸ Se Svensson 2017: <http://gamlagoteborg.se/2017/07/27/apoteket-kronan/>

⁹ Jämför SNF 1998, nr 32.

¹⁰ Brev från Bengt Bernström till Gustaf Bernström daterat 28.2.1952, i sonsonen Richard Bernströms ägo. Det kan sägas att Bernström vid detta tillfälle hämtade ytterligare ett par stampar från Myntet, nämligen ått resp. fransidestampen till WII:178:3. De i brevet nämnda punsarna är förmodligen stampar till medaljer.

Källor och referenser

Svensson 2017 = Svensson A.: *Apoteket Kronan*. Publicerad i *Det gamla Göteborg*, <http://gamlagoteborg.se/>

Fataburen 1967 = Eles H.: *Den Bernströmska pollettsamlingen i Nordiska museet*. Nordiska museets förlag 1967.

Geni = <https://www.geni.com> som i sin tur anger *SvD Årsbok 1925* som källa.

DigitaltMuseum = <https://digitaltmuseum.se/>

SNF 1998 = *Medaljer utgivna 1873–1998*. Svenska Numismatiska Föreningen. *Smärre skrifter* nr 8. Stockholm 1998.

Wiséhn 2007 = Wiséhn I.: *Tre numismatiska samlingar i Nordiska museet*. *SNT* 2007:4, s. 86 ff.

NM XXV = Wahlstedt A.: *Andreas Bernström f.* Publicerad i *Numismatiska Meddelanden XXV*, Stockholm 1931.

WII = Wahlstedt A.: *Minnespenningar över enskilda svenska män och kvinnor ...*, tredje följden. Numismatiska Meddelanden XXIX:1–2. Stockholm 1937–1943.

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev, sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergs-mynt.se

Hantverkargatan 36
112 21 Stockholm
Tel. 08 – 611 01 10

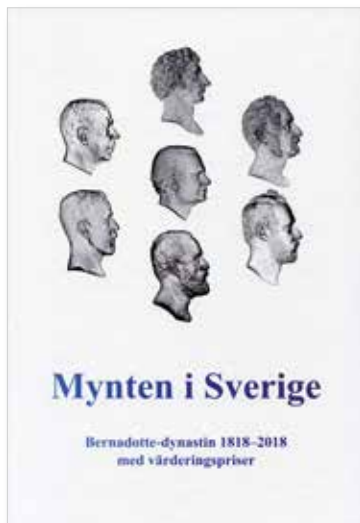
Christian Hamrin: Mynten i Sverige. Bernadottedynastin 1818–2018 med värderingspriser. 2019. ISBN 978-91-519-0713-0 354 sidor, illustrerad. Referensverk.

EN NY SERIE svenska myntkataloger, med värderingspriser, har påbörjats av Christian Hamrin, yrkesverksam mynthandlare sedan tre decennier, numismatisk forskare och publicist sedan mer än fyrtio år, tillika mångårig och nuvarande ordförande i Sveriges Mynthandlares Förening.

Det är sålunda en väletablerad, känd och marknadskunnig författare som inleder sin länge planerade svit böcker – *Mynten i Sverige* – med första utgåvan om drygt 350 sidor som omfattar Bernadottedynastins reguljära myntning (ej provmynt, felpräglingar och sedlar) 1818–2018. Därtill ingår de reguljära myntutgåvorna präglade i Norge under unionen med Sverige, från 1814 till dess upplösning 1905, norska och danska reguljärapräglingar under den skandinaviska myntunionen 1873–1923, samt för Danmark Christian X:s övriga mynt 1924–1947 och för Norge Haakon VII 1924–1957. Dessa tre länders myntning var under de aktuella unionerna giltiga betalningsmedel i ömse land.

Således betjänar denna bok en stor samlarkrets i Skandinavien och intresserade i resten av världen med såväl uppdaterade förteckningar av typer, årtal, verifierade varianter och orienterande värderingar baserade på förekomst och kända priser över disk i mynthandeln, internettransaktioner och på auktioner i förekommande kvaliteter.

Med Christian Hamrins långa erfarenhet och gedigna statistikföring av förekommande mynt samt detta verks genomgående högkvalitativa och rikhaltiga svart-vita bilddokumentation av såväl typmynten som varianter har skapats en modernise-

rad plattform för kunskapssökande samlare, forskare, museal personal och allmänt kultur- och historieintresserade. Denna referensbok är ett uppslagsverk som tillför läsaren systematisk ordning och reda inom områden – speciellt varianterna – som bland äldre kataloger och värderingsböcker varit delvis inkompleta, diffusa och felaktiga.

Digitalteknikens knivskarpa detaljbilder på identifierade varianter och olika randskydd ersätter många företrädares trevande listningar, den äldre fotokostens begränsningar samt tecknade illustrationer av näst intill mikroskopiska varianter etc. Variationer – som alltså inte anses vara tillräckligt väsentliga eller avsiktliga att betraktas som variant – är inte upptagna i denna bok. Innehållet är därmed konsekvent renodlat.

Denna värderingskatalog har ett alldeles nytt och innovativt katalognummersystem som framöver kommer att nyttjas av branschen och generationer samlare framöver. Referensnumren är så strukturerade att de dels underlättar datorbearbetade förteckningar och sådana sökningar, dels tillåter inkorporering av möjliga framtida upptäckter av större eller mindre signifikans utan att omkull-kasta referensnummerstrukturen.

För varje regent presenteras översiktliga regent- och myntfakta, tekniska tillverkningsdetaljer och parametrar som påverkar och underbygger analys, kvalitetssättning samt hithörande bedömningsvärdering. Katalogen är rik på hänvisningar och kommentarer ner på enskilda variantnivåer. Kataloganvändarna blir således mycket väl pedagogiskt vägledade i varianternas snårskog. För även avancerade samlare är pedagogiken i katalogen välkommen och friskt klargörande.

Avgörande för en god tillämpning av en värderingskatalog är att förstå och tillämpa – gärna med erfarenheten i ryggen – bedömning av präglingskvalitet, dvs förslitning, cirkulationsmärken, lyster och patinas inverkan samt stamparnas skärpa/finish när det aktuella myntet präglades. Marginella skillnader är ofta helt avgörande för klassificeringen av kvaliteten avseende de extremt välbevarade exemplaren.

Christian Hamrin har lagt mycket insikter i beskrivningarna av dessa subtila bedömningselement. För alla kataloganvändare gäller den gamla honnörsregeln att se så mycket mynt som möjligt ”live” (med ”lupp och bra ljus”), särskilt vid kvalificerade auktioner och utveckla ”din syn” på de kriterier och parametrar som är grundbultar i ett mynts marknadspris. Dra nytta av myntklubbornas verksamheter och de samlarvänner som ofta besitter mångårig erfarenhet och där utbytesdiskussioner kan vara nog så ”upplysande” och givande. Anskaffa gärna egna ”kalibreringsexemplar” som utgör mall för bedömning av spegelglans, höggglans, frostighet etc.

Vad gäller prissättningarna i förekommande kvalitetskategorier är Christian Hamrins bedömningsunderlag huvudsakligen tre kriterier; från verifierade marknadstransaktioner, förekomst av aktuella mynt, samt marknadens efterfrågan av just dessa

mynt i dessa kvaliteter. Det förekommer en del parentessatta värderingsindikationer som avser mynt i kvalitet som aldrig förekommit till salu eller är kända överhuvudtaget. Likväl kan sådana exemplar slumpmässigt ”dyka upp”, varför Hamrin valt att ange presumtiva nivåindikationer vad som skulle kunna vara ett begärt pris över mynthandelns disk. I förekommande fall är det alltid viktigt att förstå förekomst i förhållande till efterfrågan.

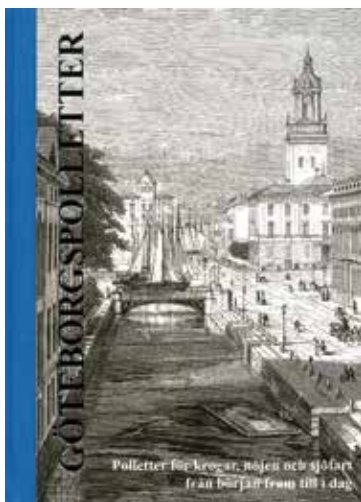
För kronguldmynten har Hamrin tagit ett nytt intressant grepp och valt att prissätta årtal och varianterna, medan baspriset i form av metallvärdet av guld separerats och indikeras med olika nivåer relaterade till guldprisnoteringarna. Därmed kan insiktarna öka intresset för och samlandet av just varianterna, då just mervärdet av varianterna blir ett incitament att söka och återupptäcka dessa fenomen i förhållande till den ganska generella synen på ”bullion-guld”.

Vad som kan bli mer accentuerat in i framtiden är ökade värderingssteg i de högsta kvalitetsklasserna. Detta föranlett av det amerikanska klassificeringssystemet, som sedan några decennier spridit sig som en slags likare i myntmarknaden. I detta sammanhang ska man dock komma i håg att den svenska standarden för kvalitetssättning är mycket sträng med internationella mått mätt och i dagsläget inte rakt av kan jämföras med den nomenklatur som tillämpas i USA.

Det är med stark entusiasm undertecknad studerat föreliggande och nyttiga vägledande katalog, inte minst utifrån mitt långvariga personliga samlingsperspektiv ”jakten mot den numismatiska nollpunkten”! Katalogen är en seriös plattform och normerande för såväl kunskapsutveckling som vägledning i den svåra konsten att kvalitetssätta och värdera mynt. Katalogens vackert färgillustrerade och styva pärmar gör boken hållbar men också ”tung”.

Det finns all anledning att gratulera Christian Hamrin till detta litterära framsteg, rekommendera katalogen som en ”hörnsten” i vars och ens numismatiska nyttobibliotek. Låt oss önska en snabb fortsättning på utgivningen av ytterligare delar i värderingskatalogsviten *Mynten i Sverige*, gärna med prioritering för populära Bernadotteperiodens provmynt och felpräglingar!

Per-Göran Carlsson

Hedersomnämning för Göteborgspolletter

GÖTEBORGSBOKENS DAG här i Göteborg är ett samarbete mellan Stadsbiblioteket, Landsarkivet och Göteborgs Hembygdsförbund. Och där utses årets Göteborgsbok.

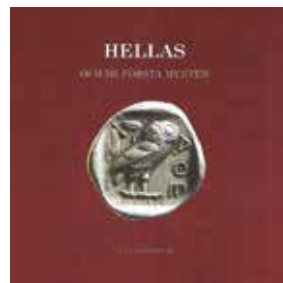
Ungefär åttio böcker granskades av juryn och tio blev nominerade i år. Boken om göteborgspolletter fick ett hedersomnämning. (En vinnare och två hedersomnämningen.) Det är ju alldeles fantastiskt för en bok som i huvudsak är skriven för ”nördar” som ägnar sig åt polletter.

Bo Gustavsson

Se även: www.gnfinfo.se

Nyhet! HELLAS OCH DE FÖRSTA MYNTEN

Rolf Sandström

54 sidor. Rikt illustrerad med myntfoton, kartor och teckningar. Vackert inbunden.

Pris 150 SEK + ev. porto 50 SEK.

Beställs hos författaren

Rolf Sandström

Valåsvägen 3

S-437 32 Lindome

Tel. 031-99 24 54

kerstin.rolf.sandstrom@gmail.com

PRIVATBANKS- SEDLAR KÖPES

i alla dess utföranden

mats.cj.jonsson@gmail.com

Tel.: 0703426926

NÄTNYTT

Jeg ser i Svensk Numismatisk Tidsskrift mars 2, 2019 at der på side 46 er en henvisning til NNUM. Jeg vil ikke undlade at gøre opmærksom på, at bladet kan findes på Dansk Numismatisk Forenings hjemmeside: numismatik.dk under DNF Num. Rapport og NNUM.

Preben Nielsen

Glädjande nyheter!

Tre antikvarier till Kungl. Myntkabinettets samlingar

SOM ETT LED i att bygga upp och utveckla Kungl. Myntkabinettet (KMK) och dess samlingar har tre antikvarier med numismatisk inriktning tillsvidareanställts vid Statens Historiska Museer (SHM) i Stockholm. Kungl. Myntkabinettets samlingar ingår sedan 2018 i Enheten för de kulturhistoriska samlingarna, som är en av tre enheter i avdelningen Samlingar och forskning vid SHM.

Antikvarietjänsterna har olika inriktning, men i samtliga tjänster ingår:

- Arbeta med kunskapsutveckling och samlingsutveckling
- Att utifrån sin tjänst hålla i kontakt med och förfrågningar från allmänhet, forskare och samlingarnas andra användare
- Utveckling av KMK:s samlingar genom deltagande i flytt och etablering i nya magasin
- Föremålsförvaltning genom uppordning, inventering, lån- och depositionsärenden, digitalisering och tillgängliggörande av befintliga samlingar
- Accession av nya föremål
- Tillgängliggörande av samlingarna i publik verksamhet

Adrian Klang Törnberg kommer som antikvarie att ha huvudsaklig inriktning mot accession av KML-ärenden, det vill säga myntfynd som omfattas av Kulturmiljölagen. En viktig del i tjänsten är att förvalta, bygga på och tillgängliggöra information om myntfynden. Adrian har en masterexamen i arkeologi med numismatisk inriktning. Han har intresserat sig för myntfynd från ett flertal olika perioder och har erfarenhet av KML-handläggning. Han arbetar för närvarande med en publikation i serien *Sveriges Mynthistoria Landskapsinventeringen* om landskapet *Västergötland* samt med flytten av KMK:s samlingar. Adrian har tidigare arbetat

publikt som museivärd på KMK och på Kungliga Slottet samt med utställningsverksamhet.

Den huvudsakliga inriktningen i *Florent Audy's* antikvarietjänst är vikingatida och medeltida numismatik. Florent disputerade år 2018 med avhandlingen *Suspended Value. Using Coins as Pendants in Viking-Age Scandinavia (c. AD 800–1140)* vid institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet. Efter det har han haft en tidsbegränsad anställning på SHM då han arbetat med flytten av KMK:s samlingar samt hanterat olika antikvariska uppgifter, såsom innehållsproduktion samt föremålshantering och -registrering i samband med den nya vikingautställning som håller på att produceras på Historiska museet i samverkan med KMK. Parallellt ingår Florent i numismatiska forskningsprojekt utanför SHM:s verksamhet.

Antikvarie med huvudsaklig inriktning mot medaljer, sedlar, polletter, aktiebrev och bankhandlingar är *Martin Tunefalk*. Han disputerade 2015 med avhandlingen *Åreminnen. Personmedaljer och social status i Sverige ca 1650–1900* vid Historiska institutionen, Stockholms universitet. Han har fram till 2017 haft visstidsanställningar vid KMK då han huvudsakligen arbetat med sedlar och medaljer, men också exempelvis som projektledare för utställningsverksamhet. Sedan 2017 har han varit forskare i kulturvård vid Uppsala universitet Campus Gotland, där han arbetat med energieffektivitet i relation till kulturvården.

Annica Ewing, t.f. chef för avdelningen Samlingar och Forskning samt Enheten för de kulturhistoriska samlingarna

Cecilia von Heijne, t.f. museichef
Kungl. Myntkabinettet -
Sveriges ekonomiska museum

PRESSKLIPP 1878

Rådman Grapes samling på auktion

Onsdagen den 8 Maj 1878, f.m. från kl. 11 och e.m. från kl. ½ 5, försäljes på Stockholms Bok-Auktionskammare framlidne Rådman E.D. Grapes* i Gefle dyrbara samling af Mynt och Medaljer m.m. efter tryckt förteckning, som kan bekommas genom H. Bukowskis Konsthandel och på Bokauktionskammaren, der samlingen visas Måndagen den 6 Maj, kl. 11–½ 3.

✠

På bokauktionskammaren såldes i onsdags en större samling mynt och medaljer, som tillhört framlidne rådmannen i Gefle E.D. Grape. Samlingen företedde en mängd rariteter, och inropen betaltes i allmänhet väl. En mark örtug från konung Sigismunds tid betingade sålunda 200 kr, två Adolf Fredriks dukater 49 kr 50 öre stycket, Carl X:s och Carl XI:s riksdalrar några och 30 kr stycket samt en Ulrika Eleonoras dukat 30 kr.

Auktionen fortsattes i e.m., då, bland andra märkvärdigheter i myntväg, förekommer ett profmynt af valören "5 penningar" [*SM s. 275 nr 159, red.*], enligt k. propositionen den 20 december 1847, och hvilket exemplar skall vara det enda som fins.

✠

Fredagseftermiddagen den 10 Maj, från kl. ½ 5, fortsattes auktionen på framlidne Rådman E.D. Grapes i Gefle Myntsamling, då början sker med 586 (sid. 21) i den tryckta katalogen, och säljas denna eftermiddag äfven alla Plåtmynten samt, om så kan medhinnas, Medaljer, Böcker etc.

Ur Wedbergs klippsamling 1878 s. 233.

Not

* Erik Daniel Grape (1802–1878) var svensk rådman, grosshandlare och politiker samt som numismatiker samlare av mynt, medaljer, böcker. Han var riksdagsman för borgarståndet i Gävle stad vid ständsriksdagarna 1844/45, 1850/51, 1853/54, 1856/58, 1859/60, 1862/63 och 1865/66.

Den fula ankungen

SNF:S FÖRENINGSKVÄLLAR 2019 inleddes den 27 februari med ett föredrag av Bo Gunnarsson, titeln var lite underfundigt satt till "Den fula ankungen". Jag tänker inte fokusera på innehållet i det faktsäckade föredraget. Den som vill läsa mer om "den fula ankungen" rekommenderas ta del av Bo Gunnarssons artikel i Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad (NNUM) 2019:2. I stället fokuserar jag på betydelsen av att göra efterforskningar kring våra objekt och av vikten av att sprida de rön som vi kommit fram till.

Den fula ankungen är en brosch/filigram vars mitt pryds av ett bysantinskt mynt (*se bilden*). Ett objekt inköpt på auktion i England och som enligt uppgift var funnet i England på 1980-talet. Köpet blev dyrare än Bo tänkt sig och dessutom visade det sig vara en besvikelse när det anlände till Sverige. Vi gör alla våra felköp och dessa brukar snabbt försvinna till en mer undanskymd plats och glömmas bort. Så var också fallet med broschen. Det var först efter en konservering av objektet kombinerat med att ett liknade objekt dök upp på British Museum som Bo började ägna broschen uppmärksamhet.

Bo har sedan dess ägnat åtskilliga timmar till att sätta in objektet i ett större sammanhang. Frågeställningen har bland annat varit kopplingen mellan det objekt Bo köpte på auktion och det som finns på British Museum. Det första med ett mynt från Byzans som hittats i England, det andra med ett engelskt mynt hittat i Rom (Vatikanen). Utöver dessa båda objekt har det senare visat sig att ytterst få liknande finns bevarade.

Den efterforskning kring broschen som Bo gjort har knutits ihop till en bra berättelse som Bo delade med sig på föreningskvällen. Han har gjort stora efterforskningar och noga värderat den information han hittat, detta oavsett om faktainhämtningen handlar om objekten, den tid de till-

Broschen. Förstorad.

FOTO: BO GUNNARSSON.

kommit i eller vilka som var regenter respektive kyrkliga överhuvud under aktuell tidsperiod. Han studerar också de resor engelsmän gjort till Vatikanen för att möta olika påvar och erlagga "Peterspenningen".

Att forska kring sina egna objekt blir oftast en vinn-vinn-situation. Någon sa en gång mycket klokt "jaga inte bara nya objekt, jaga också ny information om de objekt du redan har". För visst har alla objekt en historia, mynten är inte bara ett "dött" metall-objekt utan kontexten ger så mycket mer, den gör att det "döda" objektet blir "levande". Berättelsen är trovärdig även om inte allt går att leda i bevis. Men det är genom att våga presentera väl underbyggda teorier som utveckling drivs framåt. Såväl akademiker som lekmän får något att bita i oavsett om dessa väljer att förkasta delar av berättelsen eller att gilla den. Utvecklingen går sedan vidare genom de efterföljande diskussionerna.

Sammantaget blir det alltså en riktigt bra berättelse om ett från början trivialt objekt som växer till något mycket intressant. Bo har fått helt ny kunskap om en tidsålder som intresserar honom, objektet har flyttats från "byrååldan" till en central plats i samlingen och det dåliga köpet i London kanske inte var någon dålig affär!

Titeln var alltså väl vald och vi som lyssnade fick höra berättelsen om den fula grå ankungen som ingen

vill bry sig om, växa upp till sjöns stolthet som en stor vit svan.

Som sig bör efter ett intressant och spännande föredrag följde en livlig diskussion. Det är när jag lyssnar till inspirerande föredrag och deltar i de diskussionerna som följer som jag fullt ut förstår tjusningen med numismatiken och det står klart för mig varför vi ägnar oss åt denna hobby. Objektet i sig må ofta vara obetydliga (även om det inte är fallet med broschen) utan det är historien kring objektet som fascinerar.

Samtliga föreningskvällar 2019 på Banérgatan förutom julfesten i december kommer att innehålla föredrag. SNF lägger nu om det tidigare upplägget för föreningskvällar där föredragen varvats med kvällar på temat "Köp, Byt, Sälj" och "Diskussionsafton". Föredragen har alltid varit välbesökta medan övriga kvällar förutom julfesten har haft en mindre publik. Trots att sportlovet kolliderade med årets första föreningskväll var det relativt välfyllt på Banérgatan!

Ingemar Svenson

OM DU HAR DU EN BERÄTTELSE som du vill delge andra medlemmar i föreningen är du välkommen att göra det på en föreningskväll!

Vill du veta mer eller bara bolla idéer är du alltid välkommen att kontakta undertecknad, ingemar@numismatik.se.

HOLMASTO MYNTHANDEL

MYNT, SEDLAR, MEDALJER,
MILITARIA M.M.

Höstens auktioner
28 september och 14 december

Alexandersgatan 50
00100 Helsingfors, Finland
+358 9 666 500

holmasto@holmasto.com
www.holmasto.com

Bli medlem i

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Arsavgiften är endast
200 SEK

Som medlem får du
Svensk Numismatisk Tidskrift
som utkommer med
åtta nummer per år
Inbjudan till föreningskvällar
med föredrag m.m.
Reducerat pris på vissa böcker

info@numismatik.se

AUKTIONER & MÄSSOR

- 5/10 FMBK, mynt- och frimärksmessa, Borlänge
27/10 MØNTBØRS 2019, Copenhagen Coin Fair
9/11 Myntkompaniet, myntauktion, Stockholm
10/11 Myntkompaniet, myntmessa, Stockholm
23/11 Numismatiska Föreningen i Finland, auktion
29/11 Svenska Föreningen för Historiska Värdepapper, auktion, Stockholm
14/12 Holmasto Mynthandel, Helsingfors, auktion
Se mer här: ingemars.se/agenda

MYNTBUTIKEN I SVERIGE AB

Kyttingevägen 15
181 31 Lidingö

Tidsbokning: 08-684 392 00

KÖPER MYNT – MEDALJER
HEMBESÖK STOCKHOLM

Se exempel på inköpspriser:
www.myntbutiken.se

Välkommen till vårt jubileumsevent

29-30 nov. 2019 på Jernkontoret, Kungsträdgårdsg. 10, Stockholm

Program fredag 29 nov. 17.00-20.00

- 17.00 Invigning och vernissage,
utställning av samlarobjekt.
Visning av auktionsobjekt.
18.00 Fyra kortföredrag, ca 15-20
min. vardera.
20.00 Mingel, snittar och drycker.

Program lördag 30 nov. 10.00-16.00

- 10.00 Visning av auktionsobjekten,
inlämning av förhandsbud.
11.00 Auktionen börjar.
12.30 Kaffe / dryck och Sandwich
(ca 90 kronor).
13.30 Auktionen fortsätter.
16.00 Utlämning av inropade objekt.

Lördag 30 nov. 18.00-22.00 JUBILEUMSMIDDAG

Anmäl Dig till vår sekreterare som svarar på ev. frågor: Amelie Hjelmstedt
tel 070-735 24 10 eller e-post: amelie.hjelmstedt@gmail.com.

Svenska Föreningen för Historiska Värdepapper

Skarabé
Mynt & Guld AB
 köper och säljer
 MYNT, SEDLAR
 och MEDALJER
 Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
 411 17 Göteborg
 Tel. 031-135088
 skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
 Öppet: Vardagar 10-18

Myntmässan Stockholm
 söndag 10 november 2019

Plats: Myntkompaniets lokaler,
 Svartensgatan 6.

Öppettider: 10:00–17:00

Ett tiotal handlare
 erbjuder mynt medaljer, sedlar, etc.

Kaffe och fikabröd kommer att
 finnas till försäljning.

Arrangör:

MYNTKOMPANIET Myntkompaniet
 Svartensgatan 6
 116 20 Stockholm

E-post: coins@myntkompaniet.se
 Tfn: 08-678 32 17 www.myntkompaniet.se

Copenhagen Coin Fair 2019

Söndag 27 oktober · 10-16

Arrangeret af Dansk Numismatisk Forening

Hotel Scandic Copenhagen
 Vester Søgade 6.
 Tæt ved og Vesterport station og
 Hovedbanegården. Entre DKK 80,-

cphcoinfair.dk

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmarken

Öppetider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNRAR**
*Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur*
www.nordlindsmynt.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER**

Olympiska föremål

Gamla Brogatan 36
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07

Öppet: måndag – torsdag 11–13

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är sedan 1973 en etablerad sammanslutning av för närvarande 22 mynthandlare. Föreningens syfte är att samordna strävanden och idéer angående mynthandels utveckling, uppmontra vetenskaplig forskning och sprida kännedom om numismatik, samt att skapa varaktiga och vänskapliga förhållanden svenska mynthandlare emellan. Medlemarna förbinder sig att ej saluföra förfalskade objekt i enlighet med Svenska Numismatiska Föreningens upprop.

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031 – 139484
besour@telia.com
www.besour.se

CEDERHOLMS MYNTHANDEL

Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 076 – 8344684
cederholmsmynthandel@gmail.com

COLLECTIA AB

Pramvägen 1
312 51 Knäred
Tel. 0430 – 50743 (mån – tors 13–15)
info@collectia.se
www.collectia.se
Kontakt: Jimmy Häggqvist

ROBERTO DELZANNO MYNTHANDEL

Villa Långbro – Stockholm
Tel. 0708 – 865008
roberto@delzanno.se
www.delzanno.se

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 Grödinge
Tel. 08 – 7326686, 070 – 2126455
christian.hamrin@telia.com

JOAKIMS MYNT & SEDLAR

Södra Långvägen 17 A
443 39 Lerum
www.joakimsmyntochsedlar.se

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkaregatan 37
371 35 Karlskrona
Tel. 0455 – 81373
lennart@mynt.nu
www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14 / Box 98
501 13 Borås
Tel. 033 – 410315

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 Lund
Tel. 046 – 144369
butik@lundsmynthandel.se

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
373 32 Nätraby
melinmynt@hotmail.com

MITQALCOINS

Klas Johnsson
Box 5078
141 05 Kungens kurva
info@mitqalcoins.se
Tel. 070-6101073

HB MYNTINVEST CORONA

Ö. Storgatan 20
611 34 Nyköping
Tel. 0155 – 286325
corona-coin@tele2.se
www.coronamylnt.se

NILSSONS MYNTHANDEL AB

Box 12
896 21 Husum
Tel. 076 – 1132207
nilssonsmynthandel@hotmail.com

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46 / Box 5132
102 43 Stockholm
Tel. 08 – 6626261
info@nordlindsmynt.se
www.nordlindsmynt.se

NUMIKON / TICALEN MYNTHANDEL

Stefan Jonasson / Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 073 – 9540868
numikon@comhem.se

PECUNIA MM HB

Östra Mårtensgatan 19
223 61 Lund
Tel. 0705 – 252519
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30 / Box 1320
251 13 Helsingborg
Tel. / fax 042 – 122528
petersen.mynt@telia.com
www.jpetersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Regeringsgatan 6 / Box 16390
103 27 Stockholm
Tel. 08 – 4115081
www.selinsmynthandel.se

SKARABÉ MYNT & GULD AB

Drottninggatan 10
411 14 Göteborg
Tel. / fax 031 – 135088
skarabe@telia.com
www.skarabe.eu

SVENSK MYNTHANDEL

Mikael Kindahl
Badstugatan 24, Bredablick
691 32 Karlskoga
svenskmynthandel@hotmail.com
www.svenskmynthandel.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Gamla Brogatan 36
111 20 Stockholm
Tel. 08 – 4110807
www.hwmynt.se

AB WIJK ANTIK

Flisvägen 5
743 94 Skyttorp
Tel. 070 – 3680807
info@wijk.se

www.smf.com.se

MYNTAUKTION

Stockholm lördag 9 november 2019

Några exempel ur en plåtmyntsamling som bjuds ut styckevis:

1 daler 1663

2 daler 1684

1 daler 1663

1 daler 1715
Kanonmetall

Bättre mynt och hela samlingar mottages till kommande myntauktioner.
Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom mer än 20.000 kunder i Sverige och utlandet ser varje auktion via vår hemsida och katalogen.
Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@philea.se

www.myntkompaniet.se

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

INLÄMNING

Vi tar nu emot inlämningar till vårens kvalitetsauktion.

Sälj genom oss eftersom vi:

- ☛ Är den enda auktionist i Sverige som är specialiserad på numismatiska objekt
- ☛ Kan erbjuda marknadens bästa ekonomiska villkor
- ☛ Har tillgång till såväl Sveriges som övriga världens mest köpstarka kunder
- ☛ Producerar branschens absolut mest högklassiga auktionskatalog
- ☛ Samarbetar med landets främsta numismatiska experter
- ☛ Låter vårt ekonomiska överskott gå till numismatisk forskning och publicering

Myntauktioner i Sverige AB

Banérgatan 17, 115 22 Stockholm • Storgatan 10, 342 60 Moheda

E-mail: info@myntauktioner.se • Telefon: 08-410 465 65

www.myntauktioner.se